

Søren Damkjær: Bogomtaler

»Dansk Idrætsliv«, 1 og 2 DIF's historie

*Af E. Trangbæk (koordinator), B. Ibsen, P. Jørgensen,
J. Hansen og N. Kayser Nielsen, Gyldendal 1995*

Dansk Idrætsliv er en tobinds idrætshistorie med hovedvægten på Danmarks Idrætsforbunds historie. Det er et forskningsbaseret jubilæumsskrift i anledning af Danmarks Idrætsforbunds 100 års jubilæum. Forfatterne har fået frie hænder til at give deres version, og man mærker intetsteds nogen indblanding. Det udelukker naturligvis ikke, at forfatterne har deres kollektive og individuelle holdninger og præferencer. Grundlæggende accepterer de sportens regler og værdier i deres danske udformning. Forfatterne markerer indledningsvis deres afgrænsninger: det er DIFs historie, der er kun lidt med om den Olympiske Bevægelse og om Dansk Olympisk Komitee. Det er ikke specialforbundenes historie, men specialforbundene er med, og de vigtigste årstal findes som opslag. Men der har været plads til igennem hele værket at inddrage den folkelige idræts udvikling. I dette arbejde har forfatterne været på jagt efter nye kilder. Der er gjort et stort arbejde med billedredaktionen, og de to bind fremstår derfor med et indbydende layout og en billedside, der i sjælden grad lever sit eget liv og supplerer teksten.

Forfatterne anlægger et modernitetsperspektiv på sportens udvikling i Danmark. Det er det modernes mænd i den danske version, der prægede sportens introduk-

tion. Det er de unges sport næsten op til idag, og deres ledere er de unges ledere. Sportens udvikling følger det moderne samfunds skanderinger, fra industrialisering, urbanisering i København, provins- og stationsbyer frem til velfærdsstaten. Forfatterne følger derfor DIFs dannelse fra 1996, sportens endelige etablering i mellemkrigstiden, og dens udbredelse til en massebevægelse efter 2. Verdenskrig.

Fremstillingen af DIFs første årtier står prægnant. Den historiske distance gør, at begyndelsen har et lettere eksotisk præg. Det samme gælder for Mellemligstiden. Sporten er stadig en avantgardebevægelse for de unge, og ledet af entusiaster der skal etablere en organisationsform og en ideologi for sporten i Danmark.

Udviklingen efter 2. Verdenskrig fremstår mere bleg, en symbiose med velfærds-samfundets udvikling. Skyldes det vanskeligheden med at skrive idrættens nyere historie og samtidshistorie. Hvad er skov, og hvad er træer? Hvordan vinder man perspektiv på sporten i denne periode? Ved at sammenligne med andre lande i Europa og Norden? Danmarks indgroede skepsis overfor elitesatsning.

Bøgernes tone er venligt humoristisk. Det er i det hele taget tonen i bogen, der binder temaerne sammen, og giver DIFs

historie et rimeligt enhedspræg. Det er tonen i behandlingen, ikke noget historieteoretisk perspektiv, der får tingene til at hænge sammen. Den humoristiske tone er forsonende. Der er ikke i DIFs historie, eller i den historiske baggrund i forhold til de folkelige, noget belæg for uforsonlighed eller skarpe skillelinier. DIF synes at have sin egen folkelighed, ikke knyttet til noget punkt udenfor idrætten, men til idrætten i en dansk sammenhæng, til de unge danskere og deres noget ældre leders måde at være folkelige på. DIFs normer og standarder er den borgerlige sport, og arbejderidrætten lod sig uden de store sværds slag inkorporere i denne verden. Efter 2. Verdenskrig og udviklingen af velfærdsstaten stod DIFs sportsmodel for en velfærds sport i en velfærds-folkelighed.

Ungdoms- og studenteroprøret førte med en vis forsinkelse til et mindre oprør i DIF. Der er fotos fra de bevægede dage. Og med en endnu større forsinkelse blev kvindekampen erklæret. Også her er forfatterens tone forsonlig og humoristisk. Modsætningerne har været der og er der stadig, men historien viser, at alt kan optages, at slagene kan vindes gennem tålmodig indsats.

Det er ikke et kamperspektiv, det er ikke kampen om kroppen. Det er de mange småkampe, de små og store gevinster. Skillelinier som køn, klasse og alder er hele tiden virkende skel, men de giver i forfatterens perspektiv ikke anledning til cementering eller uforsonlige konflikter. Snarere småkampe, skærmydsler og inkorporering af nye grupper. Det samme gælder forholdet til den folkelige idræt: sameksistens, markering, strid og våbenstilstand. En bestandig bevægelse mellem enshed og markering af forskelle. DIF var med sin sportsideologi bestandig i defensiven overfor den folkelige idræt med sit punkt udenfor.

Men forfatterne giver ikke noget billede af en triumferende sportsbevægelse. DIFs ledelse delte langt hen ad vejen de folkeliges betænkeligheder ved elitesportens tendens til overdrivelse. Danske internationale sportslige resultater blev ikke vundet ved nogen målrettet indsats. De blev vundet i de idrætsgrene og i de specialforbund, hvor Danmark af den ene eller anden grund havde nogle særlige forudsætninger. Denne pulslinge-landsmodel for elitesport kunne fortsætte lang tid efter, at øststater, USA og de vigtigste europæiske lande havde påbegyndt en målrettet elitesatsning. Selv i fremstillingen af den proces, som førte til Team Danmarks oprettelse, betoner forfatterne den relative konfliktløshed.

Også til staten: Krav om støtte fra DIF, forhandling, velvilje og støtte (især tipsloven).

Vægten ligger på de betydningsfulde detaljer og på gode historier om sporten.

Hvad får vi svar på?

De store spørgsmål i dansk idrætshistorie i de sidste 100 år er følgende:

Skydningens udvikling

Gymnastikkens introduktion, dens former, organisationsformer og udvikling

Sportens introduktion, former, tilpasning til dansk kultur, organisationsformer og udvikling

Forholdet mellem sporten i DIF og Den folkelige sport/gymnastik/skydning

Samfundsændring i relation til ovenstående

Den danske model, dvs. en stat, der sørger for rammer og økonomi, organisationernes vidtgående autonomi, kommunernes sørgen for infrastruktur og støtte.

Vi får svar på mange af de små og store forløb, der førte til den modeludforming,

når det gælder DIF selv. Grundlæggelse, specialforbund, fodbold.

Især for perioden op til Første Verdenskrig og Mellemløstiden.

Vi får mange gode bud på forholdet mellem DIF og De Folkelige Organisationer. Perspektivet hos forfatterne er fredelig sameksistens. Balancen mellem den folkelige idræts påstand om aktiviteternes punkt udenfor, den folkelige pragmatiske og DIFs pragmatisme og sportsideologi.

Vi får et godt bud på den danske model, men ikke noget definitivt svar. Der er nok svar, der vil stilles skarpere udfra et komparativt perspektiv, dvs. en sammenligning mellem de skandinaviske lande, Tyskland eller England.

Det definitive værk?

DIFS historie er skrevet af forskere og er en forskningsbaseret fremstilling beregnet på en bred læserskare. Man kunne så stille sig det spørgsmål, om bidragene så bare skal forsynes med fodnoter, for at vi har

det definitive værk. Så enkelt er det ikke. Dansk Idrætsliv er et pionerværk, på samme måde som Ove Korsgaards Kampen om Kroppen var det. Tonen i Kampen om kroppen var en helt anden. Hjertet bankede for den folkelige idræt, men Oves analyse viste, at det var sporten, der havde sejret. Håbet måtte så rettes til alt det alternative, og til at sporten så at sige ville dø gennem sine excesser. Håbet lå i en utopisk fremtid, dvs. i genfødselen af de folkelige lege, den 3. og 4. verdens bevægelseskultur og i alt det alternative. Forfatterne til Dansk Idrætsliv udfylder og korrigerer på mange måder den fremstilling, som Korsgaard gav af sporten. Frem for alt er perspektivet anderledes. Der er stadig plads til forskning og perspektivering af sportens udvikling i Danmark.

De resultater, der foreligger i Dansk Idrætsliv viser, at der er behov for perspektivering, ikke mindst af udviklingen efter 2. Verdenskrig. Forfatternes forsonlige og humoristiske tone dækker indimellem over vanskeligheden i at finde nye perspektiver.